

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

до законопроекту згідно зі статтею 27 Бюджетного кодексу України

1. Назва законопроекту

«Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень» (реєстр. № 5600-3 від 17.06.2021), внесений народними депутатами України Магомедовим М. С. та Гриб В. О.

2. Завдання законопроекту

Відповідно до пояснювальної записки метою законопроекту є забезпечення збалансованості бюджетних надходжень шляхом індексації деяких ставок податків, підвищення ефективності використання економічних ресурсів країни, а також усунення прогалин чинного законодавства.

Законопроектом пропонується внести зміни до Податкового кодексу України, якими передбачається:

в частині індексації ставок податків:

акцизного податку на алкогольні напої, екологічного податку, рентної плати, які визначені в абсолютних значеннях, з урахуванням:

- споживчих цін (2020 рік – 105,0%) до ставок акцизного податку на алкогольні напої, екологічного податку (крім ставок за викиди двоокису вуглецю в атмосферне повітря стаціонарними джерелами забруднення та за скиди забруднюючих речовин у водні об'єкти);

- індексу цін виробників промислової продукції (2020 рік – 114,5%) до ставок рентної плати за спеціальне використання води;

в частині податку на прибуток підприємств:

обмежити перенесення збитків минулих років у розмірі 50% для великих платників податків;

в частині податку на додану вартість:

скасувати пільги з ПДВ для платників, які здійснюють постачання житла (об'єктів житлового фонду) на вторинному ринку;

в частині акцизного податку:

- збільшити ставку на пиво із застосуванням індексу 4,3%;

- збільшити ставки на сухі вина на 100% (з 1 до 2 копійок);

в частині податку на доходи фізичних осіб:

запровадити оподаткування ПДФО за ставкою 18% доходів, отриманих від продажу протягом звітного податкового року третього та наступних об'єктів нерухомості;

в частині екологічного податку:

- ставки екологічного податку за скиди забруднюючих речовин у водні об'єкти збільшити в 1,5 раза та передбачити їх підвищення у 5 разів у 2029 році (поступово);

ДОКУМЕНТ СЕД Мінфін АСКОД

Сертифікат [58E2D9E7F900307B040000099F72E00B5F09200](#)

Підписувач [Воробей Світлана Іванівна](#)

Дійсний з [01.03.2021 16:25:30](#) по [01.03.2023 16:25:30](#)

Міністерство фінансів України

11230-03-3/20478 від 30.06.2021

- підвищити ставки екологічного податку за викиди двоокису вуглецю (CO₂) з 10 грн/т до 30 грн/тонну;

в частині рентної плати за користування надрами для видобування корисних копалин:

- запровадити диференціацію ставок оподаткування руд заліза в залежності від розміру середньої фактичної ціни реалізації, визначеної як середня вартість залізної руди за індексом IODEX 62% FE CFR China, за інформацією, що офіційно зазначена світовим інформаційним агентством Platts, та опублікованої на офіційному вебсайті Мінекономіки;

- базу оподаткування для руд заліза визначати як фактичну ціну реалізації, яка обчислюватиметься як середня вартість залізної руди за індексом IODEX 62% FE CFR China, за інформацією, що офіційно зазначена світовим інформаційним агентством Platts, зменшена на ставку фрахту Route PC13 (Yuzhniy Ukraine; Qingdao North China) та на показник витрат на внутрішню логістику, що дорівнює 15 доларів США;

- встановити коригування бази оподаткування руд заліза на коефіцієнт сухої ваги товарної продукції (0,9);

в частині рентної плати за спеціальне використання води:

встановити диференціацію ставок рентної плати за спеціальне використання поверхневих вод в залежності від 9 районів річкових басейнів замість 14 басейнів річок;

в частині плати за землю:

- розширити базу оподаткування за рахунок запровадження оподаткування земельним податком земельних ділянок, право власності на які не оформлено, але вони фактично використовуються;

- встановити, що не є об'єктом оподаткування земельним податком землі залізничного транспорту, до яких належать землі смуг відведення залізниць під залізничним полотном та його облаштуванням, станціями з усіма будівлями і спорудами енергетичного, локомотивного, вагонного, колійного, вантажного і пасажирського господарства, сигналізації та зв'язку, водопостачання, каналізації; під захисними та укріплювальними насадженнями, службовими та іншими спорудами, необхідними для забезпечення роботи залізничного транспорту (крім окремо розташованих земельних ділянок, на яких знаходяться культурно-побутові та адміністративні будівлі, які оподатковуються на загальних підставах), що перебувають у державній власності, власності державних підприємств або власності господарських товариств, у статутному капіталі яких 50 і більше відсотків акцій (часток, паїв) належать державі;

в частині єдиного податку:

виключити з платників єдиного податку 4 групи платників, основним видом діяльності яких є розведення свійської птиці, страусів та перепелів.

3. Оцінка впливу на показники бюджетів

Реалізація положень законопроекту матиме вплив на дохідну частину державного та місцевих бюджетів.

4. Вартісна величина впливу на показники бюджетів

Розробником не надано відповідних фінансово-економічних розрахунків впливу положень законопроекту на показники бюджету.

За розрахунками Міністерства фінансів України додаткові надходження складатимуть суму у розмірі 15,52 млрд грн в розрахунку на рік.

5. Пропозиції щодо можливостей фінансового забезпечення у відповідному бюджетному періоді законопроекту у разі його прийняття

Реалізація положень законопроекту не потребує додаткових фінансових витрат з бюджету.

6. Пропозиції щодо відповідності законам, що регулюють бюджетні відносини

Законопроект не суперечить законам, що регулюють бюджетні відносини.

7. Пропозиції щодо розгляду законопроекту

Законопроект не підтримується, оскільки не містить деяких положень, які пропонуються проектом Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень» (реєстр. № 5600 від 02.06.2021), який внесено Кабінетом Міністрів України, а саме:

в частині адміністрування податків і зборів щодо:

- непоширення дії законодавства стосовно здійснення державної регуляторної політики та регуляторної діяльності на рішення про встановлення місцевих податків та зборів, прийняті на підставі і на виконання вимог Податкового кодексу України;

- надання права контролюючим органам стягувати податковий борг, який виник у результаті несплати самостійно визначеного платником грошового зобов'язання у податковій декларації або уточнюючому розрахунку, за рахунок готівки та/або коштів з рахунків у банках такого боржника за рішенням контролюючого органу без звернення до суду;

- встановлення забезпечення податковою заставою донарахованих за результатами контрольно-перевірочної роботи сум грошових зобов'язань на час адміністративного або судового оскарження;

- встановлення тимчасового обмеження (за рішенням суду) у праві виїзду керівника юридичної особи – боржника за кордон до повного погашення податкового боргу;

- надання права податковим органам отримувати на запит інформацію (пояснення) від платника не лише за фактом виявленого правопорушення, а й з

інших питань, пов'язаних з оподаткуванням, щодо можливих порушень у господарській діяльності платника, здійснених операцій;

в частині індексації ставок податків:

- рентної плати за користування радіочастотним ресурсом України з урахуванням індексу споживчих цін за 2020 рік збільшити на 5%;

- рентної плати за користування надрами в цілях, не пов'язаних з видобуванням корисних копалин, та рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів з урахуванням індексу цін виробників промислової продукції за 2020 рік збільшити на 14,5%;

- акцизного податку з пива: з урахуванням індексу споживчих цін за 2020 рік збільшити на 5% та визначити ставку за 1 літр 100-відсоткового спирту;

стосовно частини чистого прибутку:

щодо встановлення заборони самостійного формування державними підприємствами резервів під майбутні витрати та сумнівні борги відповідно до власної облікової політики;

в частині податку на прибуток підприємств щодо:

- встановлення заборони самостійного формування державними підприємствами резервів під майбутні витрати та сумнівні борги відповідно до власної облікової політики;

- збільшення фінансового результату до оподаткування на суму наданої безповоротної фінансової допомоги, які є пов'язаними особами;

в частині податку на додану вартість щодо:

- обмеження бюджетного відшкодування ПДВ для платників-посередників у разі придбання та/або імпорту товарів, що у подальшому постачаються на митній території України;

- обмеження можливості включення платниками податку до складу податкового кредиту податкових накладних, складених більше ніж 6 місяців з моменту здійснення операції;

- запровадження оподаткування ПДВ операцій з реалізації Національним банком України дорогоцінних металів (крім інвестиційного золота) фізичним та юридичним особам;

- звільнення від оподаткування операцій з постачання інвестиційного золота;

в частині акцизного податку щодо:

- скасування пільги з акцизного податку для платників, які здійснюють постачання електричної енергії (когенераційної та/або з відновлювальних джерел);

- руйнування схеми накопичення товарних запасів тютюнових виробів перед підвищенням ставок акцизного податку шляхом встановлення сплати акцизного податку із застосуванням коефіцієнта 1,5 за реалізацію на внутрішній ринок та/або ввезення на митну територію України тютюнових виробів у розмірі, що перевищує 115% середньомісячного обсягу реалізації на внутрішньому ринку

такої продукції, або її ввезення таким підприємством-виробником та/або імпортером за попередні дев'ять місяців;

- перенесення на виробників та імпортерів обов'язку сплати 5%-го акцизного податку з роздрібного продажу тютюнових виробів, який на сьогодні сплачують суб'єкти роздрібною торгівлі;

в частині податку на доходи фізичних осіб щодо:

звільнення від оподаткування ПДФО, військовим збором та єдиним податком суми часткової або повної компенсації відсоткових (процентних) ставок, яка виплачується в рамках бюджетної програми «Забезпечення функціонування Фонду розвитку підприємництва» та державної програми впровадження фінансово-кредитних механізмів забезпечення громадян житлом, а також суми коштів, отриманих платником податку на безповоротній основі від Фонду розвитку інновацій;

в частині екологічного податку щодо:

підвищення ставки екологічного податку за відходи для підприємств гірничої промисловості з 0,49 грн/т до 1,5 грн/тонну;

в частині плати за землю щодо:

- скасування пільги з плати за землю за земельні ділянки, надані закладам науки, які повністю утримуються за рахунок коштів державного або місцевих бюджетів (у разі нецільового використання);

- скасування мораторію на індексацію нормативної грошової оцінки земель, яка використовується для цілей оподаткування платою за землю (крім с/г угідь (ріллі, сіножатей, пасовищ і багаторічних насаджень));

в частині запровадження мінімального податкового зобов'язання з 1 гектара сільськогосподарських земель.

За рахунок запровадження зазначених норм додаткові надходження до бюджету можуть становити 35,25 млрд грн в розрахунку на рік.

Крім того, окремі норми законопроекту викликають нижченаведені зауваження.

Щодо пропозицій стосовно врахування від'ємного значення об'єкта оподаткування минулих податкових (звітних) років протягом дванадцяти послідовних податкових (звітних) років, починаючи з податкового (звітного) року виникнення такого від'ємного значення об'єкта оподаткування (підпункт 140.4.4 пункту 140.4 статті 140 Податкового кодексу України)

Положення підпункту 140.4.4 пункту 140.4 статті 140 Кодексу надає можливість платникам зменшити податкове навантаження внаслідок економічних обставин, що можуть відбуватись не тільки внаслідок несприятливих обставин, що виникатимуть при веденні бізнесу, а і внаслідок дії обставин, що є незалежними від організації бізнес-процесів суб'єкта господарювання, які є

загальними тенденціями щодо нестабільної макроекономічної ситуації у світі і державі.

Водночас надання платникам права перенесення від'ємного значення об'єкта оподаткування минулих років без будь-яких обмежень призводить до значних втрат бюджету та не відповідає економічній сутності розрахунку фінансового результату до оподаткування, оскільки правила бухгалтерського обліку не передбачають можливість перенесення збитків минулих звітних періодів.

До того ж аналіз практики застосування податкового законодавства розвинених європейських країн свідчить про запровадження податковим законодавством обмеження щодо можливості перенесення збитків та врахування їх при здійсненні корпоративного оподаткування для всіх платників податку без винятку щодо галузевої специфіки або сфери здійснюваної ними діяльності.

Тож можливість врахування від'ємного значення об'єкта оподаткування минулих податкових (звітних) років протягом дванадцяти послідовних податкових (звітних) років не є дієвим законодавчим обмеженням, яке сприятиме забезпеченню збалансованості бюджетних надходжень починаючи з наступного бюджетного року.

У частині акцизного податку

В частині індексації ставок акцизного податку на алкогольні напої законопроектом 5600-3 пропонується ставки на пиво підвищити на 4,3% (з 2,78 грн до 2,90 грн за 1 л) та на вина натуральні без додавання спирту – на 100% (з 0,01 грн до 0,02 грн за 1 л). Поряд із тим законопроектом № 5600 з метою приведення розмірів ставок податків у відповідність до інфляційних процесів в економіці передбачено збільшення ставок акцизного податку на алкогольні напої з урахуванням індексу споживчих цін за 2020 рік – 5% (без зміни ставок на вина натуральні без додавання спирту).

Пропозиція законопроекту зменшить ресурс додаткових надходжень бюджету на 32 млн гривень.

Крім того, законопроектом передбачено залишити ставку акцизу на пиво визначеною у гривнях за 1 л продукції. В той же час законопроектом № 5600 пропонується приведення ставки акцизного податку на пиво у відповідність до норм законодавства ЄС та визначення її в залежності від вмісту спирту в напої. Внесення таких законодавчих змін відповідає міжнародним зобов'язанням України в рамках Угоди про асоціацію з ЄС.

У частині рентної плати за користування надрами для видобування корисних копалин

Запропонований підхід щодо визначення бази оподаткування рентною платою за користування надрами для видобування руд заліза шляхом зменшення середньої вартості залізної руди за індексом IODEX 62% FE CFR China на ставку фрахту та на показник витрат на внутрішню логістику, що дорівнює 15 доларів США, призведе до зменшення податкових зобов'язань з рентної плати.

У частині плати за землю щодо встановлення норми про те, що землі залізничного транспорту не є об'єктом оподаткування земельним податком

Плата за землю для більшості громад є одним із бюджетоутворюючих податків, за рахунок якого фінансуються місцеві видатки. Тому встановлення податкових пільг, окрім того, що призводить до втрат місцевих бюджетів, також призводить до необхідності пошуку компенсаторів таких втрат і збалансування бюджетних надходжень, що негативно впливає на виконання державою своїх функцій.

Статтею 103 Бюджетного кодексу України передбачено, що надання державою податкових пільг, які зменшують доходи місцевих бюджетів, має супроводжуватися наданням додаткової дотації з державного бюджету місцевим бюджетам на компенсацію відповідних втрат доходів місцевих бюджетів.

Крім того, слід зазначити, що відповідно до Меморандуму про економічну та фінансову політику, укладеного з Міжнародним валютним фондом 02 червня 2020 року, Україна взяла на себе зобов'язання утримуватися від запровадження нових звільнень від сплати податків або податкових пільг.

Разом з тим, враховуючи те, що згідно з пунктом 10.1 статті 10 Кодексу плата за землю належить до місцевих податків і зборів, органи місцевого самоврядування, реалізуючи право, надане статтею 26 Закону України від 21.05.1997 № 280 «Про місцеве самоврядування в Україні», та зважаючи на статтю 284 Кодексу, з огляду на зовнішні і внутрішні фактори, що впливають на розвиток відповідних територій, мають можливість на підставі законодавчо наданого права своїми рішеннями встановлювати ставки плати за землю в діапазоні від «0» до максимально встановлених Кодексом розмірів і надавати пільги із сплати земельного податку для окремих категорій платників.

Отже, питання встановлення пільгового оподаткування платою за землю для окремих категорій земель, зокрема для земель залізничного транспорту, може бути реалізоване в межах чинного законодавства шляхом прийняття органами місцевого самоврядування рішень щодо встановлення пільг зі сплати земельного податку.

Таким чином, проект Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень» не підтримується.

Заступник Міністра фінансів України

Світлана ВОРОБЕЙ